# DIREKTYVOS

## KOMISIJOS DELEGUOTOJI DIREKTYVA (ES) 2022/1326

**2022 m. kovo 18 d.**

**kuria dėl naujų psichoaktyviųjų medžiagų įtraukimo į termino „narkotikas“ apibrėžtį iš dalies keičiamas Tarybos pamatinio sprendimo 2004/757/TVR priedas**

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2004 m. spalio 25 d. Tarybos pamatinį sprendimą 2004/757/TVR, nustatantį būtiniausias nuostatas dėl nusikalstamų veikų sudėties požymių ir bausmių neteisėtos prekybos narkotikais srityje ([1]), ypač į jo 1a ir 8a straipsnius,

kadangi:

1) 2021 m. lapkričio 18 ir 19 d. Europos narkotikų ir narkomanijos stebėsenos centro (toliau – EMCDDA, Centras) mokslinis komitetas, išplėstas vadovaujantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1920/2006 ([2]) 5c straipsnio 4 dalyje nustatyta procedūra, remdamasis to paties reglamento 5c straipsniu parengė naujų psichoaktyviųjų medžiagų 2-(metilamino)-1-(3-metilfenil)propan-1-ono (3-metilmetkatinono, 3-MMC) ir 1-(3-chlorfenil)-2-(metilamino)propan-1-ono (3-chlormetkatinono, 3-CMC) rizikos vertinimo ataskaitas. 2021 m. lapkričio 25 d. Centras pateikė rizikos vertinimo ataskaitas Komisijai ir valstybėms narėms;

2) 3-MMC ir 3-CMC yra sintetiniai katinonai, turintys psichostimuliacinį poveikį. Jie yra katinono dariniai, labai susiję su panašų psichostimuliacinį poveikį turinčiais metkatinonu (efedronu) ir mefedronu (4-metilmetkatinonu; 4-MMC) ir atitinkamai su metkatinonu ir 4-chlormetkatinonu (4-CMC; klefedronu). Katinonas, metkatinonas, mefedronas ir 4-CMC yra kontroliuojami pagal 1971 m. Jungtinių Tautų psichotropinių medžiagų konvenciją;

3) 3-MMC Europos Sąjungoje yra prieinamas bent nuo 2012 m. ir buvo aptiktas 23-jose valstybėse narėse. 2016–2018 m. Europoje sumažėjus konfiskavimo atvejų, panašu, kad 3-MMC vėl aptinkamas – 2020 m. jo konfiskuota maždaug 740 kg miltelių pavidalu, o 2021 m. jis toliau buvo importuojamas, platinamas ir naudojamas, taip pat prie Sąjungos išorės sienos vienu atveju buvo konfiskuotas didelis kiekis – per 120 kg jo miltelių;

4) iš informacijos, gautos konfiskavus medžiagas ir paėmus jų mėginius, matyti, kad 3-MMC narkotikų rinkoje paprastai būna miltelių pavidalo. Taip pat pranešta ir apie kitus fizinius pavidalus, pvz., tabletes ir kapsules, tačiau jų kiekiai buvo gerokai mažesni. Dar pranešta apie pavienius atvejus, kai buvo konfiskuoti skysčiai, augalinės medžiagos ir sugeriamojo popieriaus gabaliukai, kuriuose buvo 3-MMC;

5) penkios valstybės narės pranešė apie iš viso 27 mirties atvejus, kai buvo patvirtintas 3-MMC poveikis. Keturios valstybės narės taip pat pranešė apie keturiolika ūmaus nemirtino apsinuodijimo 3-MMC atvejų;

6) 3-CMC Europos Sąjungoje yra prieinamas bent nuo 2014 m. ir buvo aptiktas 23-jose valstybėse narėse. 2020 ir 2021 m. buvo konfiskuota apie 2 500 kilogramų 3-CMC miltelių pavidalu, o tai sudaro daugiau kaip 90 % viso 3-CMC miltelių, konfiskuotų nuo to laiko, kai Europoje pradėta šios medžiagos stebėsena, kiekio;

7) iš informacijos, gautos iš konfiskuotų medžiagų ir paimtų mėginių, matyti, kad 3-CMC narkotikų rinkoje paprastai būna miltelių pavidalo. Taip pat pranešta ir apie kitus fizinius pavidalus, pvz., tabletes ir kapsules, tačiau jų kiekiai buvo gerokai mažesni. Dar pranešta apie pavienius atvejus, kai buvo konfiskuoti skysčiai, augalinės medžiagos ir sugeriamojo popieriaus gabaliukai, kuriuose buvo 3-CMC;

([1]) OL L 335, 2004 11 11, p. 8.
([2]) 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1920/2006 dėl Europos narkotikų ir narkomanijos stebėsenos centro (OL L 376, 2006 12 27, p. 1).

8) dvi valstybės narės pranešė apie iš viso 10 mirties atvejų, kai buvo patvirtintas 3-CMC poveikis. Viena valstybė narė taip pat pranešė apie vieną ūmaus nemirtino apsinuodijimo 3-CMC atvejį;

9) iš turimos informacijos matyti, kad nors 3-MMC ir 3-CMC paprastai parduodami ir įsigyjami vien tik kaip stimuliuojantys narkotikai, bent iš dalies atrodo, kad šios medžiagos gaminamos, importuojamos, platinamos, parduodamos ir naudojamos kaip „teisėtas“ kontroliuojamų stimuliantų, įskaitant amfetaminą, kokainą ir MDMA, pakaitalas. Be to, jos gali būti apgaulingai parduodamos vietoj kitų narkotikų;

10) esama mažai informacijos apie sąsajas su organizuotu nusikalstamumu gaminant, neteisėtai prekiaujant ir platinant 3-MMC ir 3-CMC Sąjungoje. Tačiau yra informacijos apie su abiem medžiagomis susijusias nusikalstamas veikas, pvz., neteisėtą prekybą, neteisėtą gamybą ir neteisėtą tiekimą;

11) turima informacija leidžia matyti, kad 3-MMC ir 3-CMC gamina ne Sąjungoje veikiančios chemijos bendrovės ir šios medžiagos importuojamos į ją pramoniniu mastu. Be to, turima šiek tiek informacijos, kad tam tikra gamyba vykdoma neteisėtose Europos laboratorijose;

12) 3-MMC ir 3-CMC nėra naudojamos pagal pripažintą medicininę paskirtį žmonėms skirtuose arba veterinariniuose vaistuose nei Sąjungoje, nei, manytina, už jos ribų. Nėra požymių, kad šios medžiagos galėtų būti naudojamos kitais tikslais, išskyrus tai, kad jos naudojamos kaip etaloninė analizės medžiaga ir atliekant mokslinius tyrimus;

13) tikėtina, kad rizika sveikatai ir socialinė rizika, susijusi su 3-MMC ir 3-CMC, gali turėti tam tikrų panašumų su kitais labai susijusiais sintetiniais katinonais ir psichostimuliantais, kurie kontroliuojami tarptautiniu mastu. Turimi įrodymai ir informacija apie medžiagų keliamą riziką sveikatai ir visuomenei yra pakankamas pagrindas į termino „narkotikas“ apibrėžtį įtraukti 3-MMC ir 3-CMC. Nepaisant to, rizikos vertinimo ataskaitoje taip pat teigiama, kad atlikus tolesnius mokslinius tyrimus būtų galima atsakyti į daug su 3-MMC ir 3-CMC susijusių klausimų, kylančių dėl trūkstamų duomenų apie riziką atskirų asmenų sveikatai, visuomenės sveikatai ir socialinę riziką;

14) 1961 m. Jungtinių Tautų bendrojoje narkotinių medžiagų konvencijoje su pakeitimais, padarytais 1972 m. protokolu, ir 1971 m. Jungtinių Tautų psichotropinių medžiagų konvencijoje 3-MMC ir 3-CMC nėra nurodytos kaip kontroliuojamos medžiagos. Medžiaga 3-CMC dar nėra įvertinta pagal Jungtinių Tautų sistemą, o 2016 m. lapkričio mėn. PSO Priklausomybės nuo narkotikų ekspertų komitetas (ECDD) atliko negalutinę kritinę 3-MMC peržiūrą. Komitetas nesugebėjo pasiekti bendro sutarimo, tad atidėjo nuomonės pateikimą ir paprašė sekretoriato kitame ekspertų komiteto posėdyje atlikti dar vieną kritinę 3-MMC peržiūrą. Tolesnė 3-MMC ECDD peržiūra dar neatlikta. Nuo tada, kai 2016 m. buvo atlikta ši kritinė peržiūra, valstybės narės pateikė svarbios naujos informacijos, rodančios, kad 3-MMC gali kelti grėsmę sveikatai ir visuomenei Sąjungos lygmeniu, todėl šią medžiagą reikia įtraukti į termino „narkotikas“ apibrėžtį Sąjungos teisėje;

15) iš informacijos, gautos po 2020 ir 2021 m. teisėsaugos organų įvykdytų konfiskavimų, matyti, kad 3-MMC ir 3-CMC prieinamumas Sąjungoje padidėjo ir gali būti didelis kaip ir platinimo galimybės. Iš turimos informacijos galima spręsti, kad 3-MMC ir 3-CMC vartojimas kelia žalą sveikatai dėl jų ūmaus toksiškumo, o 3-MMC vartojimas gali skatinti piktnaudžiavimą ar priklausomybę. Nesant pakankamai tyrimų, esama neaiškumų dėl galimybės išsivystyti priklausomybei nuo 3-CMC ir dėl galimybės šia medžiaga piktnaudžiauti. Ši žala sveikatai laikoma pavojinga gyvybei, nes ji gali sukelti mirtį ar mirtiną sužalojimą, sunkią ligą, sunkius fizinius ar psichinius sutrikimus arba ligų plitimą, įskaitant per kraują plintančių virusų, pvz., hepatito C ir ŽIV, perdavimą. Šis poveikis panašus į kitų labai susijusių ir tarptautiniu mastu kontroliuojamų sintetinių katinonų ir psichostimuliantų poveikį, nors tam reikia atlikti papildomus tyrimus;

16) turima informacija taip pat leidžia manyti, kad 3-MMC ir 3-CMC vartojimas galėtų kelti riziką visuomenei ir nulemti marginalizaciją bei didesnį pažeidžiamumą. Be to, jų vartojimas taip pat gali kelti didesnę riziką visuomenės saugumui, ypač kai vairuojama apsvaigus nuo šių medžiagų;

17) penkiolika valstybių narių kontroliuoja 3-MMC pagal nacionalinius narkotikų kontrolės teisės aktus, šešios valstybės narės ją kontroliuoja pagal naujas psichoaktyviąsias medžiagas reglamentuojančius teisės aktus, o viena valstybė narė ją kontroliuoja pagal kitus teisės aktus. Trylika valstybių narių kontroliuoja 3-CMC pagal nacionalinius narkotikų kontrolės teisės aktus, septynios valstybės narės ją kontroliuoja pagal naujas psichoaktyviąsias medžiagas reglamentuojančius teisės aktus, o viena valstybė narė ją kontroliuoja pagal kitus teisės aktus. Kadangi šios nacionalinės kontrolės priemonės jau taikomos, 3-MMC ir 3-CMC įtraukimas į termino „narkotikas“ apibrėžtį ir į nuostatų dėl nusikalstamų veikų ir sankcijų taikymo sritį, kaip apibrėžta Pamatiniame sprendime 2004/757/TVR, padėtų išvengti galimų sunkumų tarpvalstybinio teisėsaugos ir teisminio bendradarbiavimo srityse ir apsaugotų nuo rizikos, kurią galėtų kelti jų prieinamumas ir vartojimas;

18) Pamatinio sprendimo 2004/757/TVR 1a straipsniu Komisijai suteikti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kad būtų galima greitai ir remiantis ekspertinėmis žiniomis Sąjungos lygmeniu reaguoti atsiradus naujoms psichoaktyviosioms medžiagoms, kurias aptinka ir apie kurias praneša valstybės narės, iš dalies pakeičiant to pamatinio sprendimo priedą, kad tos medžiagos būtų įtrauktos į termino „narkotikas“ apibrėžtį;

19) naudojimosi įgaliojimais priimti deleguotąjį aktą sąlygos ir procedūra yra įvykdytos, todėl turėtų būti priimta deleguotoji direktyva, siekiant 3-MMC ir 3-CMC įtraukti į Pamatinio sprendimo 2004/757/TVR priedą;

20) Airijai Pamatinis sprendimas 2004/757/TVR su pakeitimais, padarytais Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2017/2103 ([3]), yra privalomas, todėl ji dalyvauja priimant ir taikant šį sprendimą;

21) Danijai Pamatinis sprendimas 2004/757/TVR yra privalomas iki 2018 m. lapkričio 21 d., bet Direktyva (ES) 2017/2103 jai nėra privaloma. Todėl ji nedalyvauja priimant ir taikant šią direktyvą ir ji nėra jai privaloma ar taikoma;

22) pagal 2011 m. rugsėjo 28 d. bendrą valstybių narių ir Komisijos politinį pareiškimą dėl aiškinamųjų dokumentų ([4]) valstybės narės pagrįstais atvejais įsipareigojo prie pranešimų apie perkėlimo priemones pridėti vieną ar daugiau dokumentų, kuriuose paaiškinamos direktyvos sudedamųjų dalių ir nacionalinių perkėlimo priemonių atitinkamų dalių sąsajos;

23) todėl Pamatinis sprendimas 2004/757/TVR turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeistas,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

*1 straipsnis*

**Pamatinio sprendimo 2004/757/TVR pakeitimas**

Pamatinio sprendimo 2004/757/TVR priede įterpiami šie 20 ir 21 punktai:

„20. 2-(metilamino)-1-(3-metilfenil)propan-1-onas (3-MMC) (*).

21. 1-(3-chlorfenil)-2-(metilamino)propan-1-onas (3-CMC) (*).

(*) 2022 m. kovo 18 d. Komisijos deleguotoji direktyva (ES) 2022/1326, kuria dėl naujų psichoaktyviųjų medžiagų įtraukimo į termino „narkotikas“ apibrėžtį iš dalies keičiamas Tarybos pamatinio sprendimo 2004/757/TVR priedas, OL L 200, 2022 xx xx, p. 148.“

([3]) 2017 m. lapkričio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2017/2103, kuria, siekiant į termino „narkotikas“ apibrėžtį įtraukti naujų psichoaktyviųjų medžiagų, iš dalies keičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2004/757/TVR ir kuria panaikinamas Tarybos sprendimas 2005/387/TVR (OL L 305, 2017 11 21, p. 12).

([4]) OL C 369, 2011 12 17, p. 14.

*2 straipsnis*

**Perkėlimas į nacionalinę teisę**

1. Valstybės narės užtikrina, kad įsigaliotų įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini, kad šios direktyvos būtų laikomasi ne vėliau kaip nuo 2023 m. vasario 18 d. Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų teisės aktų nuostatų tekstą.

Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

*3 straipsnis*

**Įsigaliojimas**

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

*4 straipsnis*

Ši direktyva pagal Sutartis skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje 2022 m. kovo 18 d.

*Komisijos vardu*
*Pirmininkė*
Ursula VON DER LEYEN